

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ТА НАУКИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

***VIII Науково-практичної конференції
«Формування сучасної концепції викладання природничих
дисциплін у медичних освітніх закладах», присвяченої
210-й річниці ХНМУ та 60-й річниці кафедри
медичної та біоорганічної хімії***

26–27 травня 2015 р.

гідрохіноном). При цьому розраховували коефіцієнт гноблення пігментації, порівнюючи показники з контролем і тест-смушками.

В результаті експерименту було встановлено, що досліджуваний антипігментний засіб запобігає появі пігментації на $65.18 \pm 9.61\%$. При цьому гідрохінон запобігав появі пігментації на 80.5% , а арбутин практично не впливав на розвиток пігментації. На 4-му тижні експерименту ділянка, що оброблялася «Леккером» не відрізнялася від ділянки під дією гідрохінона.

На підставі проведених досліджень були зроблені висновки:

- Антипігментний засіб «Леккер» запобігає появі пігментації за рахунок зниження продукції меланіну.

- Антипігментний засіб «Леккер» освітлює УФ-індуковану пігментацію шкіри.

- За силою дії антипігментний засіб «Леккер» (коєва кислота) значно перевершує арбутин і порівнюється з гідрохіноном, основною складовою більшості відбілюючих засобів на сучасному косметологічному ринку.

ВИКОРИСТАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ ФОРМАТУ «КРОК-1» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Маракушин Д.І., Чернобай Л.В., Сокол О.М., Васильєва О.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Вступ. Раціональна імплементація нового Закону України «Про вищу освіту» [3] надає можливість інтеграції в Європейській простір вищої освіти та подальшого удосконалення вітчизняної вищої медичної освіти і підвищення її якості. Впровадження європейських стандартів кредитно-модульної системи освіти зобов'язало викладачів медичних університетів до комплексної реорганізації навчального процесу та поширення використання інноваційних педагогічних технологій з метою активації навчально-пізнавальної діяльності студентів і формування професійних компетенцій майбутніх лікарів [1]. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців характерний для викладання в Європейських медичних університетах є основою формування світогляду та клінічного мислення [4].

Основна частина. Формування клінічного мислення студентів-медиків починається з вивчення теоретичних медичних дисциплін і, насамперед, дисципліни «Фізіологія». Вивчення фізіології людини та засвоєння знань фізіологічних механізмів закладає основи успішного оволодіння такими науками як патофізіологія, фармакологія і всіх без винятку клінічних дисциплін. Організація навчального процесу при викладанні дисципліни «Фізіологія» здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу [3; 5], тому виникає необхідність в умовах проведення практичних занять поряд з дослідженнями функції здорового організму вирішувати ситуаційні задачі клінічної спрямованості. Особливість цих завдань полягає в можливості оцінювати як теоретичний, так і практичний рівні підготовки студента до ліцензійного іспиту «Крок-1». Тести формату «Крок-1» є не тільки навчальними, але й дозволяють контролювати набуті знання та практичні навички з дисципліни. У зв'язку з цим, кафедра фізіології Харківського національного медичного університету розробила програму і алгоритм підготовки студентів II-III курсу медичних і стоматологічного факультетів до ліцензійного іспиту «Крок-1» з дисципліни «Фізіологія». Програма розроблена на підставі робочої навчальної програми з фізіології для

студентів вищих медичних закладів освіти IV рівня акредитації і включає теоретичні питання для самостійної підготовки, які послідовно розташовані відповідно темам практичних занять. В програмі виділені ключові питання з фізіологічних механізмів, які обов'язково треба розібрати на практичних заняттях в процесі вирішування ситуаційних задач клінічної спрямованості.

Алгоритм засвоєння цих завдань полягає у наступному:

1. Під час самостійної теоретичної підготовки до заняття студент вирішує ситуаційні задачі у форматі «Крок-1» з відповідної теми і записує пояснення до кожного завдання в робочому зошиті. Мета самопідготовки – виробити вміння теоретично обґрунтовувати правильність обраної відповіді, навчитися застосовувати це вміння в процесі вирішення ситуаційних завдань по всіх розділах дисципліни «Фізіологія».

2. На занятті викладач контролює самостійну підготовку студентів і спільно з ними проводить розбір пояснень і корекцію відповідей на ситуаційні завдання формату «Крок-1». Саме на цьому етапі сучасні умови вдосконалення якості вищої медичної освіти дозволяють і вимагають оптимізувати використання інноваційних педагогічних технологій [2].

3. Поточний контроль засвоєння ситуаційних завдань формату «Крок-1» по фізіології здійснюється викладачем у вигляді тестування по закінченні кожного розділу, що дає уявлення про засвоєння тестових завдань поточного розділу.

4. Заключний контроль засвоєння знань за рішенням ситуаційних завдань проводиться як частина модульного заняття. Даний результат є допуском до доказової частини Модуля, тобто теоретичного обґрунтування відповіді на ситуаційне завдання.

Висновок. На протязі навчального року на кафедрі фізіології студенти засвоюють алгоритм розв'язання ситуаційних завдань, який базується на чіткому механізмі зв'язку теоретичних питань і практичних навичок з дисципліни. На підставі цього алгоритму йде поступове формування клінічного мислення майбутнього лікаря. Таким чином, раціональне поєднання традиційних методів навчання при викладанні дисципліни «Фізіологія» з інноваційними педагогічними технологіями аналізу клінічних ситуацій допомагає формуванню професійних компетенцій майбутніх лікарів.

Література

1. Весніна Л.Е. Особливості процесів формування клінічного мислення при викладанні фізіології / Л.Е. Весніна // Вісник проблем біології і медицини. – 2013. – Вип. 1, Т. № 2(99). – С. 188-191.

2. Ждан В. М. Сучасні підходи до забезпечення якісної освіти лікарів-стоматологів / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, О. В. Шешукова [та ін.] // Медична освіта. – 2013. – №2. – С. 65–68.

3. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37-38. – ст. 2004.

4. Кліщ Г. І. Професійна компетентність як мета підготовки сучасних лікарів у медичних університетах Австрії / Г. І. Кліщ // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 32–38.

5. Оптимізація викладання курсу «Фізіологія» студентам медичних ВНЗ в умовах кредитно-модульної системи навчання / Д.І. Маракшин, Л.В. Чернобай, О.В. Васильєва [та ін.] // Матеріали регіональної науково-

методичної конференції «Освіта і медицина в добу глобалізації: вітчизняний та зарубіжний контекст». – Тернопіль: ТДМУ. – 2014. – С. 143-145.

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УЧБОВИЙ ПРОЦЕС ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Машейко І.В., Пелешенко Г.Б., Письменецька І.Ю., Машейко А.М.
ДЗ «Дніпропетровська державна медична академія МОЗ України»,
м. Дніпропетровськ

Шлях до самовдосконалення прямує через самостійну роботу, яка обумовлена індивідуально-психологічними особливостями суб'єкту і є особливою, вищою формою учбової діяльності.

У сучасних умовах розвиток інформаційної інфраструктури стає визначальною ланкою інноваційної складової діяльності будь-якого освітнього закладу [1]. Долучення навчальних програм вищих медичних навчальних закладів України до Болонського процесу вимагає нової організації систем викладання та оцінки якості освіти, що пов'язано з обробкою величезних масивів даних [6]. В даний час немає жодного факультету, кафедри або підрозділу, де б не використовувалися різноманітні інформаційні системи [9].

Традиційне навчання базується на вивченні предметної літератури та прослуховуванні лекційних матеріалів, однак дані методи значно поступаються за багатьма параметрами сучасним інформаційно-медійним системам [3]. По-перше, при текстовій подачі інформація засвоюється у зміненому вигляді і запам'ятовується на нетривалий час. По-друге, друковані підручники і методичні посібники оновлюються рідше, ніж відповідні інформаційні портали, тому викладений матеріал досить швидко втрачає актуальність. По-третє, розробка і популяризація цифрових джерел інформації проводиться в стислі терміни і є мало витратною. Поява значної кількості інформаційних ресурсів останнім часом призвела до поступового зміщення акцентів у бік розробки якісних та ефективних інформаційних продуктів [4].

Інформаційно-комунікаційні технології – це особлива форма набуття знань, оскільки вони багатофункціональні, оперативні, доступні та продуктивні. З розвитком мультимедійних технологій з'явилась можливість супроводу процесу навчання наочними матеріалами, що дозволяє подавати інформацію в лаконічній та доступній формі [2, 11]. Наявність комп'ютерних класів, інтерактивних дошок, велика різноманітність мультимедійних посібників дозволяють відкривати нові шляхи в розвитку мислення, надаючи нові можливості для активного й індивідуального навчання, а головне – творчої самореалізації молоді. В навчальному процесі окрім таких видів активності студентів, як мислення, діяльність і мова, завжди присутнє емоційно-особисте сприйняття інформації, доля якого значно впливає на ступінь засвоєння матеріалу. Застосування сучасних гаджетів (планшетів, смартфонів, лептопів, неттопів) та новітніх досягнень комунікативних технологій (інтернету, телефонії, бездротового зв'язку) занурює студентів в атмосферу, звичну для відпочинку і розваг, що підвищує емоційний фон і впевненість у своїх силах.

Відповідне технічне забезпечення є необхідною, але недостатньою умовою для ефективного використання інноваційних технологій [5]. Реальний ефект від комп'ютерів в учбовому процесі може бути отриманий тільки при створенні інформаційно-освітнього середовища [8], яке містить відповідне